

Ghid de pregătire
LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ
EVALUAREA NAȚIONALĂ
CLASA A VIII-A

C U P R I N S

Argument	5
PARTEA ÎNTÂI	7
I. Prevederile programei și structura testelor	7
II. Modalități de abordare a textelor literare	9
1. Textul literar (opera literară).....	9
2. Textul nonliterar.....	11
3. Descrierea literară.....	12
4. Opera lirică.....	13
5. Pastelul.....	15
6. Doina populară.....	16
7. Opera epică.....	18
8. Basmul.....	20
9. Schița.....	22
10. Nuvela.....	23
11. Romanul.....	24
12. Fabula.....	25
13. Balada populară.....	27
14. Opera dramatică.....	28
III. Noțiuni de teorie literară	31
1. Modurile de expunere.....	31
2. Clasificarea operelor literare.....	32
3. Genurile și speciile literare.....	33
4. Figurile de stil.....	36
5. Versificația.....	38

IV. Modele de compuneri	40
1. Rezumatelor unor texte literare epice studiate la clasă	40
2. Caracterizarea personajelor principale din textele epice anterioare	45
3. Argumentarea apartenenței unor texte studiate la un anumit gen sau la o anumită specie literară	52
• Basmul popular	52
• Balada populară	53
• Schița	54
• Nuvela	55
• Romanul	57
• Fabula	58
• Pastelul	59
• Doina populară	61
• Opera lirică	63
• Opera dramatică	66
4. Compuneri libere diverse	67
• Compuneri descriptive	67
• Compuneri narrative	69
• Compuneri dialogate	71
• Compunere cu îmbinarea modurilor de expunere	72
PARTEA A DOUA	74
I. Teste propuse pentru rezolvare	
Testul 1	74
Testul 2	76
Testul 3	79
Testul 4	82
Testul 5	85
Testul 6	87
Testul 7	90
Testul 8	93
Testul 9	97
Testul 10	100
Testul 11	104
Testul 12	107
II. Rezolvarea integrală a testelor	
Testul 1	156
Testul 2	159
Testul 3	162
Testul 4	166
Testul 5	170
Testul 6	174
Testul 7	178
Testul 8	183
Testul 9	187
Testul 10	191
Testul 11	195
Testul 12	199

Testul 13	111
Testul 14 ieni și cărti	115
Testul 15	117
Testul 16	120
Testul 17	123
Testul 18	125
Testul 19	128
Testul 20	131
Testul 21	134
Testul 22	136
Testul 23	140
Testul 24	143
Testul 25	145
Testul 26	149
Testul 27	152

Testul 13	203
Testul 14	207
Testul 15	211
Testul 16	213
Testul 17	217
Testul 18	221
Testul 19	225
Testul 20	228
Testul 21	233
Testul 22	236
Testul 23	241
Testul 24	244
Testul 25	248
Testul 26	252
Testul 27	255

II. MODALITĂȚI DE ABORDARE A TEXTELOR LITERARE

În privința **textelor literare**, testele solicită compunerii referitoare la:

- a) *demonstrarea (argumentarea) apartenenței lor la un anumit gen sau la o anumită specie literară;*
- b) *semnificația titlului;*
- c) *mesajul / semnificația textului;*
- d) *caracterizarea unui personaj (în cazul unei opere epice sau dramatice);*
- e) *rezumatul textului (în cazul unei opere epice sau dramatice).*

Indiferent de conținutul unei astfel de compunerii, aceasta trebuie să respecte, în primul rând, cerințele generale referitoare la cele trei părți – introducere, cuprins și încheiere –, ordonarea logică a ideilor și exprimarea clară și corectă. Însă, în funcție de conținutul ei și de genul și de specia literară la care se referă, fiecare compunere are o structură specifică, la care ne vom referi în continuare. O condiție necesară este ca în fiecare situație să se pornească de la definiția noțiunii respective ce urmează a fi demonstrată prin compunere, definiția conținând, de fapt, trăsăturile specifice care vor fi dezvoltate, în continuare, în conținutul compunerii. În felul acesta, trăsăturile menționate în definiție constituie și planul compunerii solicitate.

1. TEXTUL LITERAR (OPERA LITERARĂ)

a) Argumentarea caracterului literar al unui text

În argumentarea faptului că *un text este literar sau aparține unei opere literare* se pornește, în introducere, de la definiția operei literare care este identică cu definiția textului literar: *TEXTUL LITERAR (OPERA LITERARĂ) este o lucrare în versuri sau în proză, scrisă sau orală, în care sunt prezentate fapte, locuri și oameni, fenomene ale naturii, autorul apelând la imaginea, la implicarea lui afectivă și la limbajul artistic, folosite cu scopul de a-l impresiona pe cititor.*

Este necesar un enunț prin care se face trecerea la demonstrația propriu-zisă și care trebuie să conțină un cuvânt sau o expresie de tip argumentativ: *consider, cred, în opinia mea etc.: În opinia mea, textul dat conține aceste note definitorii ale unei opere literare (unui text literar), deoarece...*

În conținutul compunerii se pot trata în continuare **următoarele aspecte**:

- ceea ce prezintă textul (tema și aspectele concrete sau imaginate de poet);
- în ce constă limbajul artistic (moduri de expunere, imagini artistice, figuri de stil etc.);
- implicarea afectivă a scriitorului (sentimentele pe care le exprimă).

Legătura dintre fragmentele argumentative se face prin conective de tipul: *în primul rând, în al doilea rând, mai întâi, apoi, pe de o parte, pe de altă parte* etc.

Încheierea compunerii trebuie să conțină o concluzie asupra ideilor exprimate în conținutul acesteia, care să înceapă cu expresii sau cuvinte precum: *așadar, în concluzie, după cum se observă* etc.

b) Exprimarea unei opinii în legătură cu mesajul operei

În introducerea compunerii trebuie definit mesajul și modalitățile prin care acesta se realizează. De exemplu, orice mesaj al unei opere literare poate fi definit astfel: **MESAJUL unei opere literare este constituit din totalitatea gândurilor, ideilor, convingerilor, atitudinilor și sentimentelor scriitorului pe care acesta le transmite cititorului cu scopul de a-l face părtaș la propriile trăiri.**

Urmează formularea ipotezei, introduse prin formule convenționale de tipul: *eu consider că, eu cred că, în opinia mea, în ce mă privește* etc.

Conținutul propriu-zis trebuie să cuprindă:

- identificarea mesajului textului;
- cel puțin două argumente de susținere a mesajului, introduse prin formule convenționale ca: *se observă că, în primul rând, în al doilea rând, pe de o parte, pe de altă parte, deoarece, fiindcă* etc.;
- exemplificarea argumentelor cu aspecte din text prin introducerea citatelor, cu ajutorul conectorilor de tipul: *de exemplu, de pildă, bunăoară, se remarcă* etc.;
- eventuale comparații între argumentele oferite sau cu alte aspecte din textul discutat, folosind conective ca: *la fel ca, asemenea, ca și, spre deosebire de, în schimb* etc.

Concluzia introdusă prin formule specifice (*deci, așadar, prin urmare* etc.) trebuie să cuprindă un enunț prin care să se verifice și să se justifice ipoteza de la care s-a pornit.

c) Explicarea titlului în raport cu ideile și sentimentele exprimate în text

În realizarea unei astfel de compunerii trebuie să se pornească de la definirea titlului și de la precizarea rolului său într-o operă literară, aspecte ce pot fi formulate astfel: **TITLUL unei opere literare constituie punctul de plecare în receptarea acesteia și este totodată o punte de legătură între scriitor și cititor în transmiterea mesajului său, un prim element de contact între realitatea înconjurătoare, cea a cititorului,**

PARTEA A DOUA

Teste propuse pentru rezolvare

Testul 1

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de 2 ore.

SUBIECTUL I (42 de puncte)

Citește, cu atenție, textul următor:

Toi de noapte cărunțită de lună.

Prin fereastra deschisă de la odaia părinților se zărea capul mamei aplecat pe măsuță: scria copilului.

Desigur că, în aceeași clipă, copilul, cu capul aplecat pe genunchi, scria mamei dintr-o cazarmă, adormită, sau de pe un câmp de luptă, potolit.

Prin noapte tărâiau greierii.

Și ulița asculta, în tărâitul greierilor, ecoul plângător al celor două penițe, atât de îndepărтate, scârțâind două doruri risipite în nemărginirea nopții.

Piuiau cuiburile pe sub streșini. Un cer de primăvară plutea învolt pe apele aurii ale văzduhului, atât de ușor că l-a fi spulberat cu o suflare dinadins.

Vântul, dezmiertat de soare, se alinta cald, fumegând de flori prin pomii albi.

Bunicul, aşezat pe o bancă, își ștergea ochii cu o mâna tremurătoare. O vedenie îi înlăcrimase: ochii copilului, răsăritind încercănați în sufletul lui – ca două zorele pe un zid năruit.

(Ionel Teodoreanu, *Ulița copilariei*)

A. Scrie, pe foaia de examen, răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. Folosește în enunțuri omonimele cuvintelor: *cer, bancă și ochi.* **6 puncte**
2. Alege din lista următoare cuvintele care conțin triftongi: *aceeași, tărâiau, greierii, două, piuiau.* **6 puncte**
3. Menționează figura de stil folosită în secvența: *Și ulița asculta, în tărâitul greierilor.* **6 puncte**

4. Indică tipul textului dat – literar / nonliterar, menționând și două trăsături ale

6 puncte

5. Prezintă, în 30-50 de cuvinte, semnificația secvenței: *Toi de noapte cărunțită de lună.*

6 puncte

B.

Redactează o compunere de 150-250 de cuvinte, în care să argumentezi faptul că fragmentul dat aparține unei opere literare.

12 puncte

În compunerea ta, trebuie:

- să evidențiezi trăsăturile operei literare pe care le-ai observat; **4 puncte**
- să argumentezi trăsăturile descoperite de tine; **4 puncte**
- să ai o structură adekvată tipului de text și cerinței formulate; **2 puncte**
- să te încadrezi în limitele de spațiu indicate. **2 puncte**

SUBIECTUL al II-lea (36 de puncte)

Citește, cu atenție, textul următor:

La apariția unei noi cărți, autorul venea la București și timp de o zi, instalat la o masă în librăria editurii, dădea autografe. Acolo l-am cunoscut în 1933 când îi apăruse romanul „Golia”. Era un om înalt, brunet cu ochi albaștri și tenul măsliniu, model de frumusețe virilă, care te întâmpina cu o căutătură deschisă de ai fi zis că îl cunoști de când lumea. [...] Ziua cu autografele avea caracterul unei adevărate demonstrații de simpatie a bucureștenilor pentru scriitor, care știa să le răspundă admiratorilor pe aceeași lungime de undă. [...] Și la București își făcuse amicii durabile și fama lui de avocat a cucerit curând cetatea lui Bucur, până în a-l determina, peste vreo trei ani, să se mute aici. Își găsise atunci o locuință amintind-o pe a bunicilor din propriile scrierii. Era o casa veche boierească cum se zicea, cu odăi mari, ce își deschidea ferestrele spre o grădină, și era situată la sfârșitul unei alei ce pornea din strada Romană, imediat după intersecția cu Polona.

(Vlaicu Bârna, *Evocări: Prin ani și peste ani cu Ionel Teodoreanu*,
www.memoria.ro)

A. Scrie, pe foaia de examen, răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. Formulează câte un enunț în care să precizezi următoarele aspecte din textul dat:

- numele autorului și titlul articolului;
- profesia scriitorului. **4 puncte**

2. Menționează două trăsături fizice ale scriitorului. **4 puncte**

3. Indică ce parte de vorbire este fiecare dintre cuvintele subliniate din secvență:
Respect pentru faima lui de avocat a cucerit curând cetatea lui Bucur, până în a-l determina.
4 puncte

4. Precizează funcția sintactică a cuvintelor subliniate din secvență: Își găsise atunci o locuință amintind-o pe a bunicilor din propriile scrieri. **4 puncte**
5. Transcrie ultimele două propoziții subordonate din fraza următoare, precizând felul acestora: *Era un om înalt, brunet cu ochi albaștri și tenul măsliniu, model de frumusețe virilă, care te întâmpina cu o căutătură deschisă de ai fi zis că îl cunoști de când lumea.* **4 puncte**
6. Construiește o frază alcătuită din două propoziții în care să existe o propoziție subordonată completivă indirectă care să aibă ca termen regent un adjecțiv. **4 puncte**

B.

Redactează, în 80-150 de cuvinte, o scurtă compunere în care să prezinti imaginea unei ființei dragi, apropiate. **12 puncte**

În compunerea ta, trebuie:

- să prezinti însușirile fizice și morale ale persoanei prezentate; **4 puncte**
- să evoci o întâmplare legată de persoana prezentată; **4 puncte**
- să ai un conținut adecvat cerinței; **2 puncte**
- să respecti precizarea referitoare la numărul de cuvinte. **2 puncte**

Notă! Respectarea, în lucrare, a ordinii cerințelor nu este obligatorie. **Vei primi 12 puncte pentru redactarea întregii lucrări** (*unitatea compozиției – 1 p.; coerența textului – 2 p.; registrul de comunicare, stilul și vocabularul adecvate conținutului – 2 p.; ortografia – 3 p.; punctuația – 2 p.; așezarea corectă în pagină, lizibilitatea – 2 p.*).

Testul 2

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă **10 puncte din oficiu**.
- Timpul de lucru efectiv este de **2 ore**.

SUBIECTUL I (42 de puncte)

Citește, cu atenție textul următor:

Dispariția inscripțiilor pomenind de „binefaceri” acordate de bogătași pentru ridicarea templelor, băilor, pentru sprijinirea colegiilor de meseriași și a operelor de interes public, începând cu mijlocul secolului III, sunt semne sigure ale acestei